

**ADVIES¹ 2023/02 VAN DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE
BEDRIJFSREVISOREN**

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
MB/IVB/CL/AW/jv

Datum
27.04.2023

Geachte Confrater,

Betreft: Advies met betrekking tot de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)

1. Context van dit advies

Het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna “WVV”) is in werking getreden vanaf 1 januari 2020. Hiermee werden nieuwe opdrachten aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwd en werden bepaalde opdrachten, die reeds bestonden onder het Wetboek van vennootschappen, gewijzigd.

Op 27 januari 2023 besliste de HREB dat het verzoek tot goedkeuring van het ontwerp van “effectennorm” geweigerd werd. Om de procedure omtrent de ontwerpnorm te volgen, raadpleegt u de website van het IBR: [Effectennorm - opdracht van de beroepsbeoefenaar \(ibr-ire.be\)](#). Dit advies vervangt niet de ontwerpnorm maar is bedoeld om ondersteuning aan de bedrijfsrevisoren te bieden in het licht van het WVV en beoogt de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt.

¹ Via adviezen ontwikkelt het Instituut de rechtsleer inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31, §7 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren); enkel de normen en aanbevelingen zijn bindend.

2. Beoogde verrichtingen

Dit advies betreft de opdracht van de bedrijfsrevisor met betrekking tot:

- a) De uitgifte van nieuwe aandelen zoals beoogd door de artikelen 5:120-121 en 7:178-179 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV²);
- b) In het geval van een BV laat artikel 5:120 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen toe om bijkomende inbrengen zonder uitgifte van nieuwe aandelen te doen. Voor de CV en de NV wordt de materie in het WVV niet expliciet geregeld;
- c) De wijziging van rechten verbonden aan soorten van aandelen (winstbewijzen) zoals beoogd door de artikelen 5:102, 6:87 en 7:155 WVV;
- d) De uitgiftes van converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten zoals beoogd door de artikelen 5:122 en 7:180 WVV;
- e) De beperking of opheffing van het voorkeurrecht, al dan niet ten gunste van een of meer personen die niet behoren tot het personeel (art. 5:130-131 & 7:191-193 WVV).

Deze verrichtingen kunnen alleenstaand gebeuren of in combinatie met andere verrichtingen.

Hieronder volgt een overzicht gegeven van de verrichtingen en de beoogde bepalingen van het WVV:

Verrichtingen		Vennootschapsvorm		
		BV	CV	NV
Wijziging van de rechten verbonden aan de soorten van aandelen of niet-proportionele uitgifte		5:102	6:87	7:155
Bijkomende inbrengen	Uitgifte van nieuwe aandelen	5:120 en 5:121		
	Uitgifte van converteerbare obligaties	5:122		

² Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Kapitaalverhoging	Uitgifte van nieuwe aandelen			7:178 en 7:179
	Uitgifte van converteerbare obligaties			7:180
Beperking of opheffing van het voorkeurrecht	Ten gunste van onbepaalde personen	5:130		7:191
	Ten gunste van bepaalde personen die niet tot het personeel behoren	5:131		7:193

3. Algemene bepalingen die van toepassing zijn op alle verrichtingen

1. Deontologische beginselen

De bedrijfsrevisor dient de deontologische beginselen na te leven zoals vastgesteld door de **wet van 7 december 2016**³. De bedrijfsrevisor dient de in België van kracht zijnde wetgeving en regelgeving na te leven die van toepassing is in het kader van zijn opdracht.

De bedrijfsrevisor handelt in volledige onafhankelijkheid bij het uitvoeren van de opdracht, met respect van de beginselen van de beroepsethiek. Hij mag niet betrokken zijn bij de besluitvorming van de entiteit⁴ waarvoor hij de opdracht uitvoert. Zo zou zijn onafhankelijkheid in het gedrang komen indien hij, zijn kantoor of, voor zover van toepassing, personen die deel uitmaken van het netwerk zoals gedefinieerd in respectievelijk de wet van 7 december 2016 of de wet van 17 maart 2019, betrokken zou(den) zijn het opstellen van de financiële en boekhoudkundige gegevens die opgenomen zijn in het verslag van het bestuursorgaan.

In de entiteiten zonder commissaris zal de bedrijfsrevisor die andere opdrachten voor de entiteit uitvoert, er bijzonder aandachtig voor zijn dat hij niet in de situatie

³ De wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

⁴ Entiteit beoogt volgende definities: - "BV": de besloten vennootschap (art. 1:5, §2 WVV) - "CV": de coöperatieve vennootschap (art. 1:5, §2 WVV); - "NV": de naamloze vennootschap (art. 1:5, §2 WVV).

van zelfcontrole komt of dat hij in een situatie komt dat de perceptie ontstaat dat zijn onafhankelijkheid in het gedrang komt. Hij documenteert de eventuele bedreigingen voor zijn onafhankelijkheid en de veiligheidsmaatregelen die zijn genomen om de bedreigingen te beperken.

De bedrijfsrevisor dient over een kwaliteitsmanagementsysteem te beschikken. In dit kader werd de norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en van ISA 220 (Herzien) in België goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De bedrijfsrevisor dient de algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor na te leven. Deze algemene norm bevat onder meer vereisten met betrekking tot de opdrachtaanvaarding (met inbegrip van de opdrachtbrief), de opdracht-documentatie en de inhoud van het verslag van de bedrijfsrevisor.

In de vennootschappen waar een commissaris werd aangesteld, wordt hij van rechtswege met deze beoordelingsopdracht belast. Artikel 3:62, §2 WVV bepaalt dat de commissarissen in de entiteit die aan hun wettelijke controle is onderworpen, noch in een daarmee verbonden entiteit of persoon zoals bedoeld in artikel 1:20 WVV, een andere taak, mandaat of opdracht aanvaarden, die zal worden vervuld tijdens de duur van hun mandaat of erna, en die de onafhankelijke uitoefening van hun taak als commissaris in het gedrang zou kunnen brengen.

Alvorens deze opdracht te aanvaarden en in het kader van de cliëntidentificatie dient de bedrijfsrevisor, die niet de commissaris is, zich ervan te vergewissen of deze entiteit voldaan heeft aan de wettelijke verplichting om een commissaris aan te stellen krachtens de artikelen 1:24, § 1 en 3:72, 3:47, § 6, 3:51, § 6 of 3:72, 2° in fine WVV. In voorkomend geval, dient hij de entiteit te laten bevestigen dat deze er wettelijk niet toe gehouden is een commissaris aan te stellen.

Het naleven van de wettelijke vereisten inzake het aanstellen van een commissaris is de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de entiteit. De bedrijfsrevisor vergewist zich van de procedures die binnen de entiteit werden gevolgd om na te gaan of de entiteit ertoe gehouden is een commissaris aan te stellen.

Gelet op artikel 3:97, §2 WVV dient de bedrijfsrevisor zich te onthouden van het aanvaarden of voortzetten van deze opdracht bij elke vennootschap als hij weet dat er niet is voldaan aan de aanstellingsplicht van een commissaris⁵.

Alvorens deze opdracht te aanvaarden, gaat de bedrijfsrevisor bij de entiteit na dat geen andere bedrijfsrevisor in de loop van de voorafgaande twaalf maanden, belast is of werd met deze opdracht bij dezelfde entiteit. Artikel 13, § 4, eerste lid, van de wet van 7 december 2016 bepaalt voor de bedrijfsrevisoren: *“Alvorens een opdracht te aanvaarden, gaat de bedrijfsrevisor bij de onderneming of het organisme na of een andere bedrijfsrevisor in de loop van de voorafgaande twaalf maanden, belast is of werd met een revisorale opdracht bij dezelfde entiteit.”*

De van toepassing zijnde wettelijke en regelgevende bepalingen regelen de opvolging tussen leden van eenzelfde Instituut.

Indien de bedrijfsrevisor tijdens de uitvoering van de opdracht een inbreuk op het WVV vaststelt, communiceert hij dit te schriftelijk aan het bestuursorgaan. Indien de vastgestelde inbreuk verband houdt met de verrichting en het voldoende en getrouw zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan, dient de bedrijfsrevisor dit te vermelden in zijn verslag.

Het behoort niet tot de door onderhavige advies beoogde opdracht van de bedrijfsrevisor om actief inbreuken op het WVV te onderzoeken.

De procedure beschreven in artikel XX.23 van het Wetboek van economisch recht is van toepassing op alle opdrachten. De bedrijfsrevisor zal in het bijzonder aandacht hebben voor de continuïteitsaspecten en hiermee rekening houden bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden.

II. Aard van de opdracht

De doelstellingen van de bedrijfsrevisor zijn:

- om te beoordelen of de financiële en boekhoudkundige gegevens in het verslag van het bestuursorgaan in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering voor te lichten over de verantwoording van de uitgifteprijs (in voorkomend geval) en/of van de

⁵ We brengen in herinnering de wederzijdse principes. Cf. <https://www.ibr-ire.be/nl/actueel/news-detail/itaa-en-ibr-publiceren-wederzijdse-principes-voor-hun-gemeenschappelijke-opdrachten>.

- gevolgen van de voorgestelde verrichting op de vermogens⁶- en lidmaatschapsrechten⁷ van de aandeelhouders⁸; en
- hierover verslag uit te brengen.

De opdracht van de bedrijfsrevisor met betrekking tot het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens in het kader van de beoogde verrichtingen is een opdracht met het oog op geïnformeerde toestemming (*Informed consent*). De bedrijfsrevisor gaat na of de door het bestuursorgaan verstrekte financiële en boekhoudkundige informatie getrouw en voldoende is, zodat de aandeelhouder met kennis van zaken kan beslissen.

De opdracht met het oog op geïnformeerde toestemming houdt in dat de aandeelhouders een mening moeten kunnen vormen over de gevolgen van de voorgestelde verrichting en over de impact die deze op hun vermogens- en lidmaatschapsrechten heeft. Het bestuursorgaan heeft immers een voorlichtingsverplichting in zijn verslag.

De opdracht heeft geen betrekking op het gepast karakter en de opportuniteit van de verrichting noch op de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting (*no fairness opinion*).

De opdracht van de bedrijfsrevisor is een **beoordelingsopdracht**. Het gaat met andere woorden om een *assurance*-opdracht die als doel heeft een beperkte mate van zekerheid te verschaffen over het voldoende en getrouw zijn van de financiële en boekhoudkundige informatie.

Bij een *assurance*-opdracht met een beperkte mate van zekerheid is het risico dat de bedrijfsrevisor een verkeerde uitspraak doet over de financiële en boekhoudkundige informatie tot een voor de bedrijfsrevisor aanvaardbaar niveau teruggebracht. De kans op een verkeerde uitspraak is groter dan bij een redelijke mate van zekerheid. De bedrijfsrevisor formuleert een conclusie over de betrouwbaarheid van de informatie. Dat doet hij in negatieve vorm.

⁶ Onder vermogensrechten kan onder meer begrepen worden: het recht op dividend en op liquidatieoverschot, recht op teruggave van de inbreng.

⁷ Onder “lidmaatschapsrechten” kan onder meer begrepen worden: het stemrecht van de aandeelhouders, het vraagrecht, de onderzoeks- en controlebevoegdheid, de minderheidsvordering.

⁸ Met “gevolgen” wordt elk gevolg bedoeld; dit betreft zowel voordelen, nadelen als andere gevolgen van welke aard ook.

Voor wat de historische financiële en boekhoudkundige gegevens betreft beoogt deze term de beoordelingsopdracht in de zin van ISRE 2410⁹ of de gemeenschappelijke KMO-norm¹⁰. Bij het opzetten van zijn werkprogramma omtrent de historische financiële en boekhoudkundige gegevens, zijn ook volgende normen van toepassing:

- ISRE 2410, indien de opdracht wordt uitgevoerd door de commissaris behoudens in het geval hij de historische financiële informatie gecontroleerd heeft in het kader van zijn mandaat als commissaris overeenkomstig de ISA's;
- de gemeenschappelijke KMO-norm, wat de aspecten van toepassing op de beoordelingsopdrachten betreft, indien de opdracht wordt toevertrouwd aan een bedrijfsrevisor en uitgevoerd wordt bij een entiteit die valt onder de definitie van KMO.

De verrichtingen, waarop dit advies betrekking heeft, kunnen alleenstaand gebeuren of in combinatie met andere verrichtingen. Bijlage 1 bevat een tabel van de verschillende opdrachten die de juridische aspecten ervan samenvat.

Indien een verrichting wordt gecombineerd met één of meerdere andere verrichtingen besteedt de bedrijfsrevisor aandacht aan de naleving van de procedure voorzien in de betrokken artikelen van het WVV. Hij gaat na welke andere norm, in voorkomend geval, toegepast dient te worden en wat de impact is op zijn conclusie.

In het geval van een gecombineerde transactie en mits deze ook op dezelfde algemene vergadering worden geagendeerd, kan de bedrijfsrevisor ervoor opteren om de bedoelde verslagen te combineren in eenzelfde verslag.

Het bestuursorgaan kan beslissen tot het combineren van bepaalde opdrachten die het voorwerp uitmaken van een gecombineerde verrichting in één enkel

⁹ De Internationale standaard voor beoordelingsopdracht 2410 – Beoordeling van tussentijdse financiële informatie, uitgevoerd door de onafhankelijke auditor van de entiteit, zoals beoogd door de norm (herzien in 2018) van 21 juni 2018 inzake de toepassing in België van de Internationale controlestandaarden (ISA's), zoals geformuleerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale minister van Economie en waarvoor een bericht in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd.

¹⁰ De norm van 18 december 2018 met betrekking tot de contractuele controle van KMO's en kleine (I)VZW's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO's en kleine (I)VZW's en stichtingen, zoals geformuleerd door het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale minister van Economie en waarvoor een bericht in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd.

verslag. Indien het bestuursorgaan beslist om voor elke verrichting een afzonderlijk verslag op te stellen, kan de bedrijfsrevisor evenveel verslagen opstellen maar hij kan, omwille van transparantie en vereenvoudiging, opteren voor een combinatie in één verslag. De bedrijfsrevisor zal evenwel niet meer verslagen opstellen dan het bestuursorgaan.

Bepaalde aspecten in de diverse secties kunnen overlappen (bv. de verantwoordelijkheden betreffende de verschillende transacties kunnen samenlopen). Deze aspecten kunnen samen behandeld worden in het verslag. In voorkomend geval, dient de bedrijfsrevisor tevens de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van een inbreng in natura en quasi-inbreng toe te passen.

III. Opdrachtbrief

De bedrijfsrevisor dient van het bestuursorgaan of een persoon die hiertoe gedelegeerd werd, een opdrachtbrief te verkrijgen. De bedrijfsrevisor moet erover waken dat deze opdracht het voorwerp uitmaakt van een opdrachtbrief ondertekend door beide partijen.

De opdrachtbrief bevat, ten minste, de volgende elementen:

- De identificatie van de bedrijfsrevisor en van zijn hoedanigheid (bedrijfsrevisor, commissaris);
- De identificatie van de cliënt;
- De beschrijving van de opdracht, rekening houdend met de volgende aspecten:
 - o de doelstelling, de reikwijdte en de uitvoeringsmodaliteiten van de opdracht;
 - o een vermelding van de opstelling van een schriftelijk verslag houdende de resultaten van de opdracht;
 - o een vermelding van het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving;
 - o de beperking van de verspreiding van de verslag tot het beoogd gebruik, en voormelde geadresseerde en/of derde-gebruiker;
- de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor;
- de verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan, met inbegrip van een verwijzing naar de verplichting om de bedrijfsrevisor toegang te verschaffen tot alle informatie en personen die voor de uitvoering van de opdracht relevante is of zijn;
- de bepaling en de betalingsvoorwaarden van de honoraria.

We brengen in herinnering dat de algemene norm van 29 november 2019 van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor onder meer vereisten met betrekking tot de opdrachtaanvaarding (met inbegrip van de opdrachtbrief) bevat.

IV. Documentatie

Bij de uitvoering van zijn opdracht brengt de bedrijfsrevisor alle stukken en gegevens samen, die kunnen dienen om de verificaties die hij heeft verricht te onderbouwen.

De bedrijfsrevisor verkrijgt van het bestuursorgaan de nodige gegevens en documenteert die minstens, in voorkomend geval, de uitgifteprijs verantwoordend en/of de impact van de voorgestelde verrichting weerspiegelen, zowel op de vermogensrechten als op de lidmaatschapsrechten, zodanig dat elk verwacht gevolg voor de betreffende rechten duidelijk uit de geleverde informatie blijkt.

4. Uit te voeren werkzaamheden teneinde de verslagen omtrent de beoogde verrichtingen op te stellen

I. Betreffende alle beoogde verrichtingen

De bedrijfsrevisor zal, om de opdracht met het oog op geïnformeerde toestemming (“*informed consent*”) uit te voeren, beoordelen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, of de financiële en boekhoudkundige gegevens in het verslag van het bestuursorgaan:

- getrouw zijn; en
- voldoende zijn

om de algemene vergadering voor te lichten over de verantwoording van de uitgifteprijs (in voorkomend geval) en/of van de gevolgen van de voorgestelde verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders.

De financiële en boekhoudkundige gegevens zijn deze die betrekking hebben op de vermogens- en lidmaatschapsrechten.

1.1. Financiële en boekhoudkundige gegevens

Boekhoudkundige gegevens betreffen de cijfers die voortvloeien uit de boekhouding. Deze boekhoudkundige gegevens dienen te worden opgesteld overeenkomstig het van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Onder “boekhoudkundig referentiestelsel” wordt verstaan: het Belgisch boekhoudkundig referentiestelsel (BE GAAP) of, in voorkomend geval, de IFRS wanneer deze van toepassing zijn voor de statutaire jaarrekening. In sommige gevallen kan het relevant zijn in de context van de entiteit dat een boekhoudkundig referentiestelsel van toepassing in een ander land of een regio wordt gebruikt, voor zover dit wordt toegelicht.

Financiële gegevens betreffen kwantificerende informatie die niet rechtstreeks voortvloeit uit de boekhouding en relevant is om de algemene vergadering voor te lichten over de verantwoording van de uitgifteprijs (in voorkomend geval) en/of van de gevolgen van de voorgestelde verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders. Financiële gegevens kunnen bestaan uit historische en/of toekomstgerichte financiële informatie.

De financiële gegevens kunnen rechtstreeks waarneembaar zijn of kunnen resulteren uit de combinatie van meerdere financiële en/of boekhoudkundige gegevens. De financiële gegevens kunnen voortkomen uit een financiële methodologie (de waarderingsstandaarden zoals ‘*International Valuation Standards*’ of IVS). Voorbeelden van financiële gegevens kunnen zijn: een actualisatievoet, een risicopremie, een beursindex, macro-economische gegevens, productiegegevens, marktinformatie, contractuele bepalingen, enz.

1.2. Toekomstgerichte financiële informatie¹¹

In bepaalde gevallen kunnen de financiële gegevens ook toekomstgerichte financiële informatie bevatten. Een van de eigenschappen van toekomstgerichte financiële informatie is dat ze verwijzen naar acties en gebeurtenissen die nog niet hebben plaatsgevonden en die misschien niet zullen plaatsvinden. De bedrijfsrevisor is niet in staat om zich uit te spreken over de effectieve verwezenlijking van de resultaten die uit de toekomstgerichte financiële informatie voortvloeien.

Waar toepasselijk, beoordeelt de bedrijfsrevisor of de toekomstgerichte financiële informatie consistent is met de door de entiteit gehanteerde en laatst goedgekeurde waarderingsregels. Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor de veronderstellingen die moeten opgenomen worden in het verslag.

1.3. Uit te voeren werkzaamheden

Teneinde de **getrouwheid** van de financiële en boekhoudkundige gegevens te beoordelen, gaat de bedrijfsrevisor na of deze zijn opgesteld in het kader van een boekhoudkundig referentiestelsel en overeenstemmen met:

- de documenten die hij raadpleegt, en
- de economische context van de voorgestelde verrichting.

De commissaris kan zich baseren op de informatie waarvan hij kennis heeft verkregen in het kader van zijn commissarismandaat.

Teneinde het **voldoende** zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens te beoordelen, vraagt de bedrijfsrevisor zich af welke financiële en boekhoudkundige

¹¹ Financiële informatie welke is gebaseerd op verwachtingen omtrent toekomstige gebeurtenissen en mogelijke acties van een entiteit. Deze informatie is naar zijn aard uiterst subjectief waarbij het maken van afwegingen een belangrijke rol speelt. Toekomstgerichte financiële informatie bestaat uit prognoses en/of projecties. Onder 'prognose' wordt verstaan die toekomstgerichte financiële informatie welke is gebaseerd op veronderstellingen omtrent toekomstige gebeurtenissen waarvan het bestuursorgaan verwacht dat deze zullen plaatsvinden en de op grond daarvan te nemen acties, voor zover bekend op het moment dat de informatie wordt opgesteld (best mogelijke schattingen of "*best-estimate assumptions*") Onder 'projectie' wordt verstaan die toekomstgerichte financiële informatie welke is gebaseerd op: (i) Theoretische assumpties ("*hypothetical assumptions*") omtrent toekomstige gebeurtenissen en door het bestuursorgaan te nemen acties, waarvan niet vaststaat dat ze daadwerkelijk zullen plaatsvinden, zoals in het geval van entiteiten die zich in een aanloopfase bevinden of overwegen een belangrijke wijziging in de aard van de bedrijfsactiviteiten aan te brengen; of (ii) Een combinatie van best mogelijke schattingen ("*best-estimate assumptions*") en theoretische assumpties.

gegevens ter beschikking zouden moeten worden gesteld van een zorgvuldig handelende aandeelhouder opdat deze een beslissing kan nemen met kennis van zaken.

Over het algemeen wordt beschouwd dat de financiële en boekhoudkundige gegevens ter beschikking moeten worden gesteld als men redelijkerwijs mag verwachten dat ze een invloed zullen hebben op de beslissingen die de aandeelhouders nemen op basis van die gegevens.

De bedrijfsrevisor beoordeelt het voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige informatie verstrekt door het bestuursorgaan in het licht van de doelstelling van de te verstrekken informatie.

Deze oordeelsvorming wordt beïnvloed door zijn perceptie van de behoeften van de aandeelhouders inzake financiële informatie.

Het is de economische waarde van de onderneming, die richtinggevend hoort te zijn. Zo kan ook een uitgifte op of zelfs boven de fractiewaarde van de oude aandelen de belangen schaden wanneer de uitgiftepremie ontoereikend is.

1.3.1. Historische financiële en boekhoudkundige gegevens

De bedrijfsrevisor voert, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van de entiteit, onder meer volgende werkzaamheden uit:

- De kennisname van de context en de karakteristieken van de voorgestelde verrichting(en) en hun beschrijving in het verslag van het bestuursorgaan;
- Het verkrijgen van inzicht in de entiteit en haar administratieve en boekhoudkundige organisatie;
- Het beoordelen van de verantwoording van de voorgestelde verrichting(en) en, in voorkomend geval, van de uitgifteprijs voorgesteld door het bestuursorgaan;
- Indien er nieuwe aandelen worden uitgegeven, het vaststellen en het herberekenen van de uitgifteprijs;
- De beoordeling van de historische financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan die, in voorkomend geval, de uitgifteprijs verantwoorden en/of die de beschrijving van de impact van de voorgestelde verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders onderbouwen;
- Desgevallend, indien er nieuwe aandelen worden uitgegeven, de kennisname van de informatie over de reële waarde van de uitgegeven aandelen;

- Desgevallend, de relatie tussen de uitgifteprijs en de reële waarde van de uit te geven aandelen te begrijpen;
- Het beoordelen van de beschrijving en de berekening van de gevolgen voor de vermogens - en lidmaatschapsrechten van de bestaande aandeelhouders als gevolg van de verrichting;
- Desgevallend, het analyseren van de impact van de verrichting in functie van de aard van de stemrechten.

De bedrijfsrevisor die geen commissaris is, houdt rekening met deze situatie om de uit te voeren werkzaamheden te bepalen, onder andere zijn inzicht in het proces van financiële verslaggeving.

De bedrijfsrevisor die geen commissaris is, verkrijgt inzicht in de vennootschap en haar omgeving, evenals in het toepasselijke boekhoudkundige referentiestelsel, om de aspecten van de informatie te bepalen die kunnen wijzen op het bestaan van bevindingen van materieel belang¹², en die dus een basis vormen om werkzaamheden op te zetten die moeten worden uitgevoerd met betrekking tot deze aspecten.

Het kan gebeuren dat het verwaterende effect ten gevolge van de uitgifte van aandelen variabel is. In dat geval kan de benadering erin bestaan om de minimale, de maximale en de verwachte verwatering te beoordelen.

Wanneer de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan ter verantwoording van de uitgifteprijs en/of ter onderbouwing van de beschrijving van de impact van de voorgestelde verrichting op de vermogens - en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders ook **schattingen** bevatten, met inbegrip van schattingen van de reële waarde, zal de bedrijfsrevisor ten minste:

- beoordelen of deze schattingen voorbereid zijn overeenkomstig het boekhoudkundig referentiestelsel dat van toepassing is op de entiteit en overeenkomstig haar waarderingsregels;
- Inzicht verwerven in de methodes en de eventueel gehanteerde modellen, in de gegevens op grond waarvan deze schattingen werden opgesteld, in de onderliggende hypothesen en in de manier waarop het bestuursorgaan de

¹² Bevindingen die het resultaat zijn van de uitgevoerde beoordelingswerkzaamheden inzake de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan teneinde hierover een beperkte mate van zekerheid te verkrijgen. Een bevinding wordt geacht van materieel belang te zijn indien ze van aard is de beslissing van belanghebbenden te beïnvloeden. Dit betreft zowel de weglating als de onjuiste of ontoereikende vermelding van informatie. Het kan zowel om kwantitatieve als kwalitatieve aspecten gaan.

- gevolgen van een eventuele onzekerheid verbonden aan de beoordeling heeft ingeschat;
- beoordelen of de methodes die gevolgd zijn om over te gaan tot de schattingen geschikt zijn in de omstandigheden en op een coherente wijze werden toegepast;
 - beoordelen of de door het bestuursorgaan weerhouden methodes niet klaarblijkelijk onredelijk zijn ten opzichte van de doelstellingen van de beoordeling.

Om te beoordelen of de door het bestuursorgaan weerhouden methodes niet klaarblijkelijk onredelijk zijn steunt de bedrijfsrevisor op zijn kennis van de entiteit en de markt en beoordeelt hij of er voor de schattingen bevindingen van materieel belang bestaan ten opzichte van de informatie die hij heeft verkregen in het kader van zijn opdracht.

1.3.2. Toekomstgerichte financiële informatie

Wanneer het verslag van het bestuursorgaan toekomstgerichte financiële informatie bevat, onderzoekt de bedrijfsrevisor de veronderstellingen van het bestuursorgaan op basis van hun best mogelijke schattingen en/of theoretische assumpties. De bedrijfsrevisor beoordeelt aldus of de veronderstellingen relevant zijn en passend in de gegeven omstandigheden.

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor de veronderstellingen die moeten worden opgenomen in zijn verslag.

De bedrijfsrevisor onderzoekt de toekomstgerichte financiële informatie opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan met het oog op het kunnen concluderen dat:

- de aan de toekomstgerichte financiële informatie ten grondslag liggende best mogelijke schattingen ("*best estimate assumptions*") van het bestuursorgaan niet onredelijk zijn en, in geval van "*theoretische assumpties*" ("*hypothetical assumptions*"), deze veronderstellingen passend¹³ zijn in de gegeven omstandigheden;
- de toekomstgerichte financiële informatie op passende wijze³ is opgesteld overeenkomstig de door het bestuursorgaan weerhouden veronderstellingen;
- de toekomstgerichte financiële informatie op passende wijze³ is gepresenteerd en alle veronderstellingen van materieel belang op passende

¹³ Met "*passend*" wordt bedoeld dat de informatie niet misleidend is en/of het bestuursorgaan toelaat om een beslissing met kennis van zaken te nemen.

wijze zijn toegelicht met inbegrip van een duidelijke vermelding of het best mogelijke schattingen (“*best estimate assumptions*”) van het bestuursorgaan en/of “theoretische assumpties” (“*hypothetical assumptions*”) betreft;

- in voorkomend geval, de toekomstgerichte financiële informatie opgesteld is op dezelfde basis als de historische financiële informatie, met toepassing van adequate grondslagen voor financiële verslaggeving. Deze grondslagen zullen in principe dezelfde zijn als deze die worden gehanteerd voor het opstellen van de jaarrekening, behoudens in het geval van een adequate verantwoording door het bestuursorgaan. In dit laatste geval zal aldus elke wijziging in de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving sedert de laatst uitgebrachte jaarrekening worden toegelicht, alsook de redenen voor de wijziging en het effect daarvan op de toekomstgerichte financiële informatie.

De bedrijfsrevisor moet voldoende kennis van de bedrijfsactiviteiten hebben teneinde te kunnen beoordelen of rekening is gehouden met alle relevante veronderstellingen die voor het opstellen van de toekomstgerichte financiële informatie van belang zijn.

In deze context zal de bedrijfsrevisor ook inzicht verkrijgen in het proces van opstelling van de toekomstgerichte financiële informatie bij de entiteit, bijvoorbeeld door:

- de interne controle- en risicobeheersingsmaatregelen over de processen voor de opstelling van toekomstgerichte financiële informatie en de deskundigheid en ervaring van de personen die belast zijn met de opstelling daarvan in overweging te nemen;
- de aard van de documentatie die door de entiteit is vervaardigd ter onderbouwing van de veronderstellingen te beoordelen;
- de methoden die zijn gebruikt voor de opstelling en toepassing van de veronderstellingen te beoordelen;
- de nauwkeurigheid te beoordelen waarmee in voorgaande perioden toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld en de redenen van belangrijke afwijkingen die daarna zijn gebleken.

De bedrijfsrevisor beoordeelt in welke mate het steunen op de historische financiële informatie van de entiteit gerechtvaardigd is.

De kennis van de historische financiële informatie van de entiteit is noodzakelijk om te beoordelen of de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld conform de grondslagen die bij de historische financiële informatie worden

gebruikt en om als maatstaf te dienen bij de beoordeling van de door het bestuursorgaan gemaakte veronderstellingen. De bedrijfsrevisor zal bijvoorbeeld nagaan of de historische financiële informatie is gecontroleerd of beoordeeld en of deze zijn opgesteld in overeenstemming met het boekhoudkundig referentiestelsel.

Indien er een ander oordeel dan een oordeel zonder voorbehoud tot uitdrukking werd gebracht in het commissarisverslag over de voorgaande jaarrekening of in het beoordelingsverslag verstrekt bij de voorgaande historische financiële informatie, of indien de entiteit zich in een aanloopfase bevindt, houdt de bedrijfsrevisor rekening met deze factoren en het effect daarvan op de beoordeling van de toekomstgerichte financiële informatie.

De bedrijfsrevisor beoordeelt de periode waarop de toekomstgerichte financiële informatie betrekking heeft. De bedrijfsrevisor stelt vast dat de datum vermeld is waarop de toekomstgerichte financiële informatie werd opgesteld. Het bestuursorgaan moet bevestigen dat de veronderstellingen tot op die datum aanvaardbaar zijn, zelfs al zouden de onderliggende gegevens in een eerdere tijdsperiode zijn verzameld.

De bedrijfsrevisor richt zijn aandacht op de vraag in welke mate onderdelen die bijzonder gevoelig zijn voor variaties, een effect van materieel belang hebben op de uitkomsten van de toekomstgerichte financiële informatie. Dit zal de omvang van de door de bedrijfsrevisor te verrichten werkzaamheden beïnvloeden. Eveneens heeft dit effect op de beoordeling door de bedrijfsrevisor van de geschiktheid en het adequaat zijn van de toekomstgerichte financiële informatie.

In het geval, de bedrijfsrevisor de opdracht heeft een of meer bestanddelen van de toekomstgerichte financiële informatie te onderzoeken, bijvoorbeeld een afzonderlijk opgenomen deel van een financieel overzicht, is het van belang dat hij tevens de samenhang met het geheel van de toekomstgerichte financiële informatie beoordeelt.

In het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de toekomstgerichte financiële informatie stelt de bedrijfsrevisor vast dat:

- de presentatie van de toekomstgerichte financiële informatie informatief en niet misleidend is;
- de grondslagen voor financiële verslaggeving op een duidelijke wijze in de toekomstgerichte financiële informatie zijn uiteengezet;
- de veronderstellingen adequaat in de toekomstgerichte financiële informatie zijn uiteengezet. Het moet duidelijk zijn of de veronderstellingen

betrekking hebben op best mogelijke schattingen en/of op theoretische assumpties. Als de veronderstellingen betrekking hebben op onderdelen die van materieel belang zijn en die in hoge mate onzeker zijn, is het vereist dat deze onzekerheid op een adequate wijze is uiteengezet.

- II. Specifieke bepalingen inzake de uitgifte van nieuwe aandelen en van converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten

Bijlage 1 bevat een samenvattende tabel betreffende de juridische aspecten van deze opdrachten.

II.1. Uitgifte van nieuwe aandelen

In geval van uitgifte van nieuwe aandelen (art. 5:121 en 7:179 WVV) verkrijgt de bedrijfsrevisor van het bestuursorgaan het verslag over de verrichting dat:

- in het bijzonder de uitgifteprijs verantwoordt; en
- vermeldt welke gevolgen de verrichting zal hebben op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders.

In het geval van de BV moet een dergelijk verslag enkel worden opgesteld indien een commissaris werd aangesteld (art. 5:121 WVV).

Worden de aandelen niet uitgegeven tot vergoeding van een inbreng in natura, kan de algemene vergadering, mits alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn, door een eenparig besluit afstand doen van de verslagen van het bestuursorgaan en de bedrijfsrevisor (art. 5:121, §2 en 7:179, §3 WVV).

II.2. Wijziging van rechten verbonden aan de soorten aandelen

In geval van wijziging van de rechten verbonden aan de soorten van aandelen (art. 5:102, 6:87, 7:155 WVV) stelt de bedrijfsrevisor een verslag op als aan het verslag van het bestuursorgaan ook financiële en boekhoudkundige gegevens ten grondslag liggen.

De commissaris die in de loop van zijn mandaat kennis krijgt van het voornemen van het bestuursorgaan om de rechten verbonden aan de soorten van aandelen te wijzigen, voert een marginale toetsing uit en gaat na of de afwezigheid van financiële of boekhoudkundige gegevens die aan het verslag van het bestuursorgaan ten grondslag liggen de aandeelhouders alsnog toelaat om een beslissing met kennis van zaken te nemen. In voorkomend geval, past hij de paragrafen 99 tot en met 101 van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij

de in België van toepassing zijnde ISA's in het kader van de naleving door de entiteit van de bepalingen van het WVV toe.

Het is mogelijk dat er financiële en boekhoudkundige gegevens aan de grondslag liggen van het verslag van het bestuursorgaan zonder dat deze zijn uitgedrukt in dit verslag. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan om in te gaan op de gevolgen voor de bestaande aandeelhouders van de voorgenomen wijziging van de rechten verbonden aan de soorten aandelen. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zal het bestuursorgaan geen financiële en boekhoudkundige gegevens nodig hebben om de voorgestelde wijzigingen en de gevolgen daarvan op de rechten verbonden aan de bestaande soorten van aandelen te verantwoorden.

In het uitzonderlijke geval dat het verslag van het bestuursorgaan geen enkele financiële of boekhoudkundige gegevens bevat of op geen enkel financieel of boekhoudkundig gegeven rust, is geen tussenkomst van de bedrijfsrevisor vereist, bv. in geval van gebruik van het presentatierecht¹⁴.

In het kader van het presentatierecht, bestaat er een onderscheid tussen het presentatierecht verbonden aan de aandeelhouder en dat verbonden aan het soort van aandeel. Enkel dit laatste valt onder het toepassingsgebied van de door deze sectie beoogde procedure.

De algemene vergadering kan geen afstand doen van deze verslagen.

Teneinde zijn verslag op te kunnen stellen, verkrijgt de bedrijfsrevisor van het bestuursorgaan volgende elementen:

- een verantwoording van de voorgestelde wijzigingen; en
- een verantwoording van de gevolgen van de verrichting op de rechten van de bestaande soorten van aandelen.

II.3. Uitgifte van converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten

In geval van uitgifte van converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten, (art. 5:122, 7:177 en 7:180 WVV) verkrijgt de bedrijfsrevisor van het bestuursorgaan het verslag te verkrijgen waarin deze laatste:

- de voorgestelde verrichting verantwoordt;
- de uitgifteprijs verantwoordt; en
- de gevolgen van de verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders beschrijft.

¹⁴ Het gaat hier over het recht tot voordracht van een kandidaat voor de benoeming als bestuurder.

In het geval van een BV moet enkel indien een commissaris werd aangesteld een verslag worden opgesteld waarin hij beoordeelt of de in het verslag van het bestuursorgaan opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen, voor te lichten (art. 5:122, 2de lid WVV).

De algemene vergadering kan geen afstand nemen van deze verslagen als gevolg van een vertraging tussen de uitgifte en de conversie of de uitoefening van dit recht.

II.4. Beperking of opheffing van het voorkeurrecht

In geval van beperking of opheffing van het voorkeurrecht (artikel 5:130, §3, tweede lid (BV) of artikel 7:191, tweede lid (NV) WVV) neemt de bedrijfsrevisor de conclusie over de beoordeling op in het in artikel 5:121, § 2, of 5:122, tweede lid (BV) of artikel 7:179, § 1, tweede lid, of in artikel 7:180, tweede lid (NV) WVV bedoeld verslag.

De bedrijfsrevisor verkrijgt daartoe van het bestuursorgaan het verslag te verkrijgen waarin deze laatste:

- uitdrukkelijk de redenen voor de beperking of opheffing van het voorkeurrecht verantwoordt; en
- welke de gevolgen daarvan zijn op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de bestaande aandeelhouders.

Er bestaat een onderscheid tussen beperking of opheffing van het voorkeurrecht en afstand van het voorkeurrecht. In art. 7:192, tweede lid WVV wordt voorzien in een afstand van het voorkeurrecht, in welk geval er geen verslag van de bedrijfsrevisor wordt vereist. Het recht op afstand van het voorkeurrecht is individueel en elke aandeelhouder kan beslissen om het individueel te laten gelden. De aandeelhouders moeten echter eensluidend beslissen om af te wijken van de interventie van een bedrijfsrevisor en van diens verslag opdat de afwijking zou worden toegestaan.

Deze procedure is niet van toepassing bij een CV, tenzij dit in de statuten werd voorzien (art. 6:65, 6:67 en 6:106 WVV). Tenzij dit in de statuten werd voorzien, is dan ook geen tussenkomst van de commissaris voorzien.

In geval van kapitaalverhoging ten gunste van het personeel, dient de algemene vergadering of het bestuursorgaan, naargelang van het geval, overeenkomstig

artikel 7:204, §2, 4° WVV, de uitgifteprijs van die aandelen vast te stellen die niet lager mag zijn dan 80 % van de prijs die in het verslag, bedoeld in artikel 7:191 WVV, wordt gerechtvaardigd.

II.5. Beperking of opheffing van het voorkeurrecht ten gunste van een of meer bepaalde personen die niet behoren tot het personeel

Wanneer het voorkeurrecht wordt beperkt of opgeheven ten gunste van een of meer bepaalde personen die niet behoren tot het personeel, verstrekt de bedrijfsrevisor een omstandige beoordeling over de verantwoording van de uitgifteprijs.

Aangezien elke beoordeling door een bedrijfsrevisor omstandig gebeurt, verschilt deze beoordelingsopdracht niet van de andere door onderhavige advies beoogde beoordelingsopdrachten en heeft deze dezelfde draagwijdte.

De omstandige beoordeling over de verantwoording van de uitgifteprijs houdt geen financiële beoordeling in van de uitgifteprijs of van de intrinsieke waarde door de bedrijfsrevisor.

III. Schriftelijke bevestigingen

De bedrijfsrevisor verkrijgt van het bestuursorgaan van de entiteit de aan de omstandigheden aangepaste schriftelijke bevestigingen met minstens volgende elementen:

- de verantwoordelijkheden inzake de voorbereiding van de financiële en boekhoudkundige informatie;
- de getrouwheid en de volledigheid van deze informatie;
- de volledigheid van de toekomstgerichte financiële informatie en de redelijkheid van de significante veronderstellingen die door het bestuursorgaan werden weerhouden en het aanvaarden door deze laatste van diens verantwoordelijkheid voor de toekomstgerichte financiële informatie, in voorkomend geval;
- alle informatie die relevant is voor het gebruik van de continuïteitsveronderstelling bij het vaststellen van de financiële en boekhoudkundige informatie;
- de gebeurtenissen die plaatsvinden na de datum waarop de financiële en boekhoudkundige informatie werd vastgesteld en die een van materieel belang zijnde impact kunnen hebben op deze informatie.

Indien het bestuursorgaan één of meer van de gevraagde schriftelijke bevestigingen niet verschaft, zal de bedrijfsrevisor:

- in voorkomend geval de aangelegenheid met het bestuursorgaan te bespreken;
- de integriteit van het bestuursorgaan te herevalueren, en dient hij het effect dat dit kan hebben op de betrouwbaarheid van de (mondelijke of schriftelijke) bevestigingen in het algemeen te evalueren; en
- de passende actie te ondernemen, met inbegrip van het bepalen van het mogelijke effect op de conclusie in zijn verslag.

De bedrijfsrevisor formuleert een onthouding indien:

- de bedrijfsrevisor concludeert dat er voldoende twijfel bestaat over de integriteit van het bestuursorgaan zodanig omdat en in zover dat de schriftelijke bevestigingen niet betrouwbaar zijn; of
- het bestuursorgaan geen enkele van de vereiste bevestigingen heeft verschaft.

Twijfels over de integriteit van het bestuursorgaan kunnen de commissaris in het kader van zijn wettelijke controle van de jaarrekening, overeenkomstig ISA 580, paragrafen 16 en A24, doen besluiten dat het risico op het geven van een verkeerde voorstelling in de jaarrekening door het bestuursorgaan zodanig is dat de controle niet kan worden uitgevoerd. In een dergelijk geval kan hij overwegen om ontslag te nemen als commissaris.

IV. Beoordelingsverslag

IV.1. Het vormen van de conclusie

De bedrijfsrevisor dient naar aanleiding van zijn werkzaamheden een conclusie te vormen over het voldoende en getrouw zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan.

De bedrijfsrevisor vormt een conclusie over het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige informatie die wordt verstrekt door het bestuursorgaan en die de grondslag vormt voor de uitgifteprijs en/of de beschrijving van de impact van de voorgestelde verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders. De conclusie van de bedrijfsrevisor betreft de omvang en de kwaliteit van de informatie die beschikbaar is om de algemene vergadering die over dit voorstel moet stemmen voor te lichten. De opdracht van de bedrijfsrevisor heeft geen betrekking op het gepast karakter en

de opportuniteit van de verrichting noch op de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting (*no fairness opinion*).

Het verslag van het bestuursorgaan bevat alle elementen die betrekking hebben op de financiële en boekhoudkundige gegevens te bevatten die de aandeelhouders moeten toelaten om een beslissing met kennis van zaken te nemen. Bijvoorbeeld, indien een uitgifteprijs voor nieuwe aandelen wordt gehanteerd die leidt tot een klaarblijkelijk onevenwichtige behandeling tussen de verschillende aandeelhouders, dan blijkt dit duidelijk uit de informatie die het bestuursorgaan verstrekt heeft in zijn verslag.

De conclusie van de bedrijfsrevisor neemt de vorm aan van een niet-aangepaste conclusie of, een aangepaste conclusie , zijnde:

- een afkeurende conclusie; of
- een onthoudende conclusie.

Het is **niet mogelijk om een voorbehoud** te formuleren. De bedrijfsrevisor mag zich niet in de plaats stellen van het bestuursorgaan en zelf bijkomende informatie verstrekken.

Wanneer de bedrijfsrevisor, op grond van de uitgevoerde werkzaamheden, concludeert dat er bevindingen van materieel belang bestaan betreffende het getrouw en voldoende zijn van de informatie, brengt hij een **afkeurende conclusie** tot uitdrukking.

De informatie kan bijvoorbeeld onvoldoende en niet getrouw zijn:

- Wanneer de financiële en boekhoudkundige informatie die mogelijks de beslissing van de aandeelhouders kunnen beïnvloeden werden weggelaten;
- Wanneer de gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan bevindingen van materieel belang bevatten ten aanzien van het door het bestuursorgaan gehanteerde referentiestelsel of ten opzichte van de door de bedrijfsrevisor in het kader van zijn opdracht verkregen informatie, of, in voorkomend geval voor de commissaris, eveneens ten aanzien van de informatie waarvan hij kennis heeft verkregen in het kader van zijn mandaat;
- Wanneer de beschrijving van de gevolgen op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders ontoereikend of misleidend is;
- Wanneer uit de verstrekte informatie niet blijkt dat er een onevenwichtige behandeling van de aandeelhouders is.

De bedrijfsrevisor formuleert een **onthoudende conclusie** indien:

- hij niet in staat is om voldoende onderbouwende informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan die van materieel belang zijn opdat de algemene vergadering met kennis van zaken kan beslissen; of
- de onzekerheden een te groot deel van deze informatie beïnvloeden, zodat hij geen conclusie kan vormen betreffende het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens.

Een van de eigenschappen van toekomstgerichte financiële informatie is dat deze verwijst naar acties en gebeurtenissen die nog niet hebben plaatsgevonden en die misschien niet zullen plaatsvinden. Het louter bestaan van deze onzekerheden kan evenwel niet leiden tot het systematisch formuleren van een onthoudende conclusie.

IV.2. Verslag

De bedrijfsrevisor stelt een schriftelijk verslag op naar aanleiding van zijn werkzaamheden door gebruik te maken van het modelverslag gehecht aan onderhavige advies.

Het verslag wordt gericht aan de algemene vergadering of aan het bestuursorgaan (indien het zijn statutaire bevoegdheid ter zake gebruikt), die gemachtigd is om te stemmen over de verrichting.

Het verslag vermeldt, in onderscheiden secties met passende titel, verscheidene elementen.

- een titel die duidelijk aangeeft dat het een beoordelingsverslag betreft;
- de bestemming van het verslag;
- de context van de tussenkomst van de bedrijfsrevisor;
- de conclusie van de bedrijfsrevisor, waarbij een beperkte mate van zekerheid wordt verstrekt, en de basis voor de conclusie;
- in voorkomend geval, een paragraaf inzake overige aangelegenheden;
- een beschrijving van de verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan met betrekking tot het opstellen van het verslag en van de daarin opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens, in voorkomend geval het vaststellen en verantwoorden van de uitgifteprijs en, in voorkomend geval, het vaststellen en de beschrijving van de gevolgen van de voorgestelde verrichting op de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders;
- een beschrijving van de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor, waarbij wordt verwezen naar onderhavige norm en de inherente beperkingen van de reikwijdte van de beoordeling worden aangegeven;

- de beperking van het gebruik van het verslag.

Een **paragraaf inzake overige aangelegenheden** wordt in het beoordelingsverslag opgenomen indien de bedrijfsrevisor het noodzakelijk acht een aangelegenheid te communiceren die, op grond van oordeelsvorming van de bedrijfsrevisor, relevant is voor het begrip van gebruikers van de opdracht, de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor of het beoordelingsverslag. De bedrijfsrevisor mag zich evenwel niet in de plaats stellen van het bestuursorgaan en de ontbrekende informatie zelf communiceren.

Een **paragraaf inzake overige aangelegenheden** kan bijvoorbeeld opgenomen worden indien het bestuursorgaan de stukken en de informatie niet tijdig aan de bedrijfsrevisor heeft overgemaakt zodat hij zijn verslag niet kon overmaken aan de entiteit 15 dagen vóór de algemene vergadering, maar wel in staat is geweest om de nodige werkzaamheden uit te voeren.

De **sectie omtrent de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor** (punt (g) hierboven) vermeldt dat de reikwijdte van de beoordelingsopdracht geen zekerheid biedt omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch over de efficiëntie of doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de zaken van de entiteit heeft geleid of zal leiden.

Deze sectie vermeldt duidelijk dat de opdracht van de bedrijfsrevisor er niet in bestaat uitspraak te doen over de geschiktheid of opportuniteit van de verrichting, noch over de vraag of de verrichting rechtmatig en billijk is ("*no fairness opinion*").

Beperking van het gebruik van het verslag: Om misverstanden te voorkomen is het belangrijk dat de gebruiker van het verslag erop wordt gewezen dat het verslag werd opgesteld in het kader van het van toepassing zijnde wetsartikel en het doel dat door dat wetsartikel wordt vooropgesteld. Derhalve kan het verslag niet gebruikt worden in een andere context.

De bestemming van het verslag en de verspreiding ervan worden geregeld door de wet.

Het verslag wordt gedagtekend en ondertekend door de bedrijfsrevisor.

De **conclusie** van de bedrijfsrevisor geeft naargelang van de omstandigheden aan op welke aangelegenheden deze betrekking heeft.

Wanneer de bedrijfsrevisor op grond van zijn werkzaamheden een niet aangepaste conclusie formuleert, geeft hij aan dat niets onder zijn aandacht is

gekomen dat hem ertoe aanzet van mening te zijn dat de financiële en boekhoudkundige gegevens, opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan niet in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering die over de voorgestelde verrichting moet stemmen voor te lichten.

Wanneer de bedrijfsrevisor zijn conclusie aanpast, geeft hij in de sectie “basis voor de [aangepaste] conclusie” een beschrijving van de aangelegenheden die hebben geleid tot een aanpassing van zijn conclusie en de aard van de ontbrekende en/of niet getrouwe informatie toe te lichten, zonder evenwel zelf de ontbrekende informatie te verstrekken.

Indien de bedrijfsrevisor een onthouding formuleert, past hij de sectie betreffende zijn verantwoordelijkheden aan door aan te geven dat hij niet alle informatie heeft kunnen bekomen nodig voor het formuleren van een conclusie over de opdracht of de onzekerheden een te groot deel van deze informatie beïnvloeden.

De bedrijfsrevisor kan, **in het geval van een gecombineerde transactie** en mits deze op dezelfde algemene vergadering worden geagendeerd, ervoor opteren om de bedoelde verslagen te combineren in eenzelfde verslag. Indien de bedrijfsrevisor slechts één verslag opstelt, ziet hij erop toe dat op zeer duidelijke wijze de onderscheiden wetsbepalingen die zijn tussenkomst verantwoorden vermeld worden in de inleiding bij zijn verslag, in de sectie betreffende de verantwoordelijkheden en in de conclusie.

De bedrijfsrevisor geeft de verschillende beoordelingsaspecten van de transactie duidelijk aan in de secties “conclusie(s)” en de secties betreffende de verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan en van de bedrijfsrevisor.

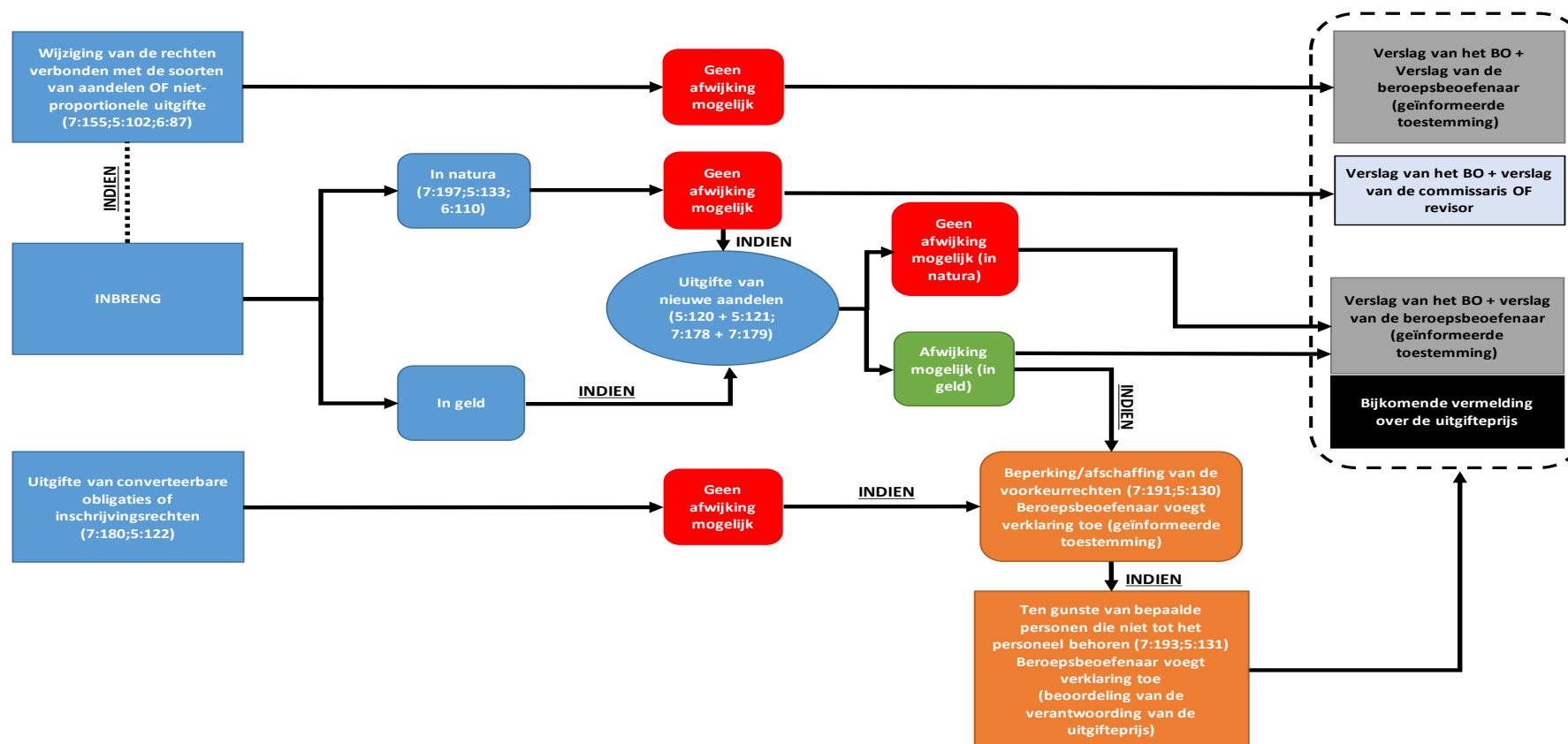
Vindt de uitgifte van aandelen plaats als tegenprestatie voor een inbreng in natura, dan brengt de bedrijfsrevisor één enkel verslag uit.

Uit een lezing van de artikelen 5:133 (BV) en 7:179 (NV) WvV vloeit immers voort dat slechts één enkel verslag nodig is.

Met confraternele groeten,

Patrick VAN IMPE
Voorzitter

Bijlage 1 - Samenvattende tabel van de verschillende opdrachten die de juridische aspecten van deze norm samenvatten

Oranje staat voor de 'afhankelijke' opdrachten, dat betekent de opdrachten waarvoor de uitgifte van nieuwe aandelen of van converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten noodzakelijk is.

Rood betreft de gevallen waarin een afwijking op de tussenkomst en het verslag van de bedrijfsrevisor en het bestuursorgaan onmogelijk zijn. **Groen** vertegenwoordigt het geval waar een dergelijke afwijking wel mogelijk is.

Het **heel licht grijs** staat voor het geval waarin het verslag of door een revisor of door de commissaris moet worden opgesteld.

Het **donkerdere grijs** vertegenwoordigt het geval waarin het verslag moet worden opgesteld door een bedrijfsrevisor.

Zwart staat voor de specifieke bijkomende vermelding bij de opdracht in het kader van een beperking/opheffing van de voorkeurrechten ten gunste van bepaalde personen die niet tot het personeel behoren.

De onderbroken pijl links van de tabel betekent dat een wijziging van de rechten verbonden met de soorten van aandelen mogelijk is, met of zonder uitgifte van nieuwe aandelen.

Het geheel in stippellijn rechts betekent dat alle verslagen zich in één enkel verslag mogen bevinden.

Bijlage 2 - Modelverslag van de commissaris / bedrijfsrevisor art. [XX] WV

Beoordelingsverslag, gericht aan de algemene vergadering (of het bestuursorgaan) van vennootschap X betreffende de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan in het kader van [XX]

Conform artikel [xx] van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, brengen wij in onze hoedanigheid van commissaris [bedrijfsrevisor], een beoordelingsverslag uit gericht aan de algemene vergadering [of, in geval van delegatie: aan het bestuursorgaan] van vennootschap X over de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan.

Conclusie van rapport

Conclusie zonder voorbehoud

Op basis van onze beoordeling van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan is niets onder onze aandacht gekomen dat ons ertoe aanzet van mening te zijn dat deze gegevens, die [IN VOORKOMEND GEVAL: de verantwoording van de uitgifteprijs en] de gevolgen voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders omvatten, niet in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering die over de voorgestelde verrichting moet stemmen voor te lichten.

[In voorkomend geval, toevoegen indien er ook toekomstgerichte gegevens zijn: De gebruikte veronderstellingen, die aan de toekomstgerichte financiële informatie ten grondslag liggen, zullen naar alle waarschijnlijkheid verschillen van de realiteit, aangezien verwachte gebeurtenissen zich vaak niet voordoen zoals verwacht, en de variatie van materieel belang kan zijn.]

[IN VOORKOMEND GEVAL aan te vullen met de bijkomende vermelding in geval van een voorkeurrecht beperkt tot een (of meerdere) bepaalde persoon (personen) die niet tot het personeel behoren]

[IN VOORKOMEND GEVAL aan te vullen met de bijkomende vermelding in geval van een voorkeurrecht beperkt tot een (of meerdere) bepaalde persoon (personen) die tot het personeel behoort (behoren)] Overeenkomstig artikel 7:204, §2, 4° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, vermelden wij dat de uitgifteprijs van de aandelen ten voordele van een (of meerdere) bepaalde persoon (personen) die tot het personeel behoort (behoren) niet lager is dan 80 % van de prijs die het bestuursorgaan in zijn verslag, overeenkomstig artikel 7:191 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, heeft gerechtvaardigd.

Basis voor de conclusie

Wij hebben onze opdracht uitgevoerd overeenkomstig naar het in België van toepassing zijnde normatief kader.

In het kader van deze opdracht moeten wij bepalen of we feiten hebben vastgesteld die ons doen besluiten dat de financiële en boekhoudkundige gegevens als geheel – opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan – niet in alle van materieel belang zijnde opzichten voldoende en getrouw zijn om de algemene vergadering die over de voorgestelde verrichting moet stemmen, voor te lichten.

Wij hebben de relevante deontologische vereisten die van toepassing zijn op de opdracht nageleefd.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen onderbouwende informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Overige aangelegenheid

[*INDIEN VAN TOEPASSING*] [De te verstrekken stukken en informatie werden ons niet tenminste één maand voor de algemene vergadering overhandigd, zodat wij niet in de mogelijkheid waren het verslag over te maken aan de vennootschap 15 dagen vóór de algemene vergadering. Wij zijn evenwel in staat geweest om de nodige werkzaamheden uit te voeren.]

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan met betrekking tot het opstellen van een verslag met de financiële en boekhoudkundige gegevens

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor :

- de opstelling van een verslag dat [wettekst overnemen].
- het opstellen van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in zijn verslag,
- [voor de verantwoording van de uitgifteprijs] en
- voor de beschrijving van de gevolgen van de verrichting voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders.
- het getrouw en voldoende zijn, in alle van materieel zijnde opzichten, van de verstrekte informatie, zodat de algemene vergadering een beslissing kan nemen met kennis van zaken.

Verantwoordelijkheden van de commissaris [bedrijfsrevisor]

Onze verantwoordelijkheid bestaat erin een conclusie met een beperkte mate van zekerheid te vormen over de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan uit hoofde van artikel [voor een BV: 5:102 / 5:120 & 121 /

5:122 / 5:130 / 5:131 WVV] [voor een CV: 6:87 WVV] [voor een NV: 7:155 / 7:178 & 179 / 7:180 / 7:191 / 7:193 WVV], op basis van onze beoordeling.

De beoordeling van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan bestaat uit verzoeken om inlichtingen, in hoofdzaak bij de voor financiën en administratieve verantwoordelijke personen, alsook het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle met het oog op een redelijke mate van zekerheid. Om die reden stelt de beoordeling ons niet in staat de zekerheid te verkrijgen dat wij kennis zullen krijgen van alle aangelegenheden van materieel belang die naar aanleiding van een controle mogelijk worden onderkend. [*Toevoegen in geval van toekomstgerichte informatie*: Onze beoordeling van de toekomstgerichte financiële gegevens leidt tot een negatief geformuleerde conclusie met betrekking tot de vraag of de veronderstellingen een redelijke basis vormen voor de toekomstgerichte financiële informatie.] Bijgevolg brengen wij geen controleoordeel over de financiële en boekhoudkundige gegevens tot uitdrukking.

[*Toevoegen in geval van toekomstgerichte informatie*: Aangezien de toekomstgerichte financiële gegevens en de veronderstellingen waarop deze zijn gebaseerd betrekking hebben op de toekomst en daarom beïnvloed kunnen worden door onvoorziene gebeurtenissen, brengen wij geen oordeel tot uitdrukking over de vraag of de gerapporteerde eigenlijke resultaten zullen overeenkomen met die opgenomen in de toekomstige financiële informatie en de verschillen kunnen van materieel belang zijn.

Zelfs als de voorziene gebeurtenissen zich conform de vooropgestelde hypothesen voordoen, zullen de werkelijke uitkomsten naar alle waarschijnlijkheid afwijken van de [prognose / projectie], aangezien de veronderstelde gebeurtenissen zich veelal niet zullen voordoen zoals verwacht en afhankelijk zijn van de realisatie van de projectie. De afwijking daarvan kan van materieel belang zijn.]

De reikwijdte van de beoordelingsopdracht biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch over de efficiëntie of doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de vennootschap heeft geleid of zal leiden.

Onze opdracht bestaat er niet in uitspraak te doen over de geschiktheid of opportuniteit van de verrichting, noch over de vraag of de verrichting rechtmatig en billijk is (“*no fairness opinion*”).

Beperking van het gebruik van ons verslag

Dit verslag werd enkel opgesteld uit hoofde van artikel [voor een BV: 5:102 / 5:120 & 121 / 5:122 / 5:130 / 5:131 WVV] [voor een CV: 6:87 WVV] [voor een NV: 7:155 / 7:178 & 179 / 7:180 / 7:191 / 7:193 WVV] in het kader van [vermelding van de transactie] [voorgesteld aan de aandeelhouders] en het mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

[Plaats], [Datum]

Benaming van het kantoor van de bedrijfsrevisor XYZ

[Commissaris]

Vertegenwoordigd door

Naam

[Bedrijfsrevisor]